

ZA BAREVNÝM PODZIMEM DO JULSKÝCH ALP

Julské Alpy jsou nejmohutnějším pohořím Jihovýchodních vápencových Alp. Jsou oblastí s bohatou historií, svůj dnešní název dostaly už v antických dobách. Oblast Julských Alp je pravlastí Slovanů asi od 6. století. Z té doby se zachovalo mnoho slovanských pověstí, které se váží k horám. Zejména Triglav (2864 m.n.m.) je pověstmi a legendami opředený. Charakteristickým znakem tohoto horstva jsou vedle strmých vrcholových partií také mohutné skalní stěny, čnící s velkým převýšením nad hlubokými údolními, v nichž se působivě třpytí horská jezera. Oblast Julských Alp se dělí na několik horských skupin : Triglavu, Škrlatice a Martuljeku, Razu a Prisojniku, Jalovce a Mangartu, Kaninu a Krnu a Bohinjských hor.

Skupina Triglavu, která nese svůj název po nejvyšším vrcholu Julských Alp, je na severozápadě ohraničena hlubokým údolím Vrata, které zasahuje až pod severní stěnu Triglavu, na východě přechází do zalesněné náhorní planiny Pokljuka. Na jihu končí skupina Triglavu Dolinou Triglavskih jezer, na jihozápadě sousedí s Planinou Komna, se skupinou Krnu a Bohinjských hor..

Ideálním východiskem k výstupu na vrchol Triglavu z jižní části Julských Alp je chata Vodnikov dom nad dolinou Velo Polje, ve výšce 1817 m.n.m. Na velmi hezký čtyřdenní přechod této horské skupiny se lze vydat od Bohinjského jezera, z vesnice Stara Fužina. Velice doporučuji vydat se do Julských Alp ve druhé polovině září, kdy do hor pomalu přichází podzim, modříny v horách se zbarvují všemi odstíny barev a hory se vyliďňují. Čekají nás tu velice krásné a romantické túry. Takže projedeme Rakouskem na Graz a slovinský Maribor, Ljubljano a Bohinjskou Bistrici, pokračujeme k jezeru Bled a dále k Bohinjskému jezeru, do vesnice Stará Fužina.

Ve vesnici můžeme tedy odstavit vozidlo na parkovišti u nákupního střediska a vyrazit po silnici vzhůru za vesnici k dolině Korita, kde se po 1,5 kilometru zleva napojuje značená cesta směrem k planině Vogar, po níž pak začínáme stoupat do lesa. Pomalu se dostáváme nad severní stěnu Bohinjského jezera, procházíme kolem památníku padlým železničářům a přicházíme k chatě Kosijev dom na planině Vogar. Stále stoupáme po okraji severní stěny Bohinjského jezera, držíme se pořád značené pěšiny vlevo, až se konečně vytáhneme na vrcholek Pršivce (1761 m.n.m), kdy máme za sebou 1200 metrů převýšení a docela to dnes bude stačit. Námaha je však odměněna náramným výhledem na podvečerní Bohinjské jezero s okolními horami. Z vrcholu Pršivce pak sestoupíme značenou pěšinou přes Planinu Viševnik a několika opuštěnými dřevěnými salašemi na Planinu pri Jezeru do výšky 1450 metrů, kde je možno se ubytovat v hezké turistické chatě Koča na Planini pri Jezeru. Jedná se o velice útulnou, nově opravenou chatu, ležící na malé planince nad krásným jezírkem. Otevřena bývá od června do konce září.

Ráno pak vyrážíme do lesa plného vlhkého ranního oparu, kdy mezi stromy prosvítají vzdálené hřebeny hor; cílem dnešního přechodu je Vodnikov dom pod Vernarem. Směřujeme na sever a procházíme po značené pěšině krasovými roklinkami, když se po hodině chůze před námi otevře nádherná Planina V Lazu, kol dokola sevřená okolními vápencovými masivy. Uprostřed ní pak staré dřevěné, sluncem vybělené salaše. Je nemyslitelné nezastavit se, nesednout a vnímat tu krásu kolem. Z planiny pak počíná stezka stoupat nad podzimně zabarvený modřínový les do sedla Lazovški preval, do výšky 1966 m.n.m., kde se nám otevře výhled na vrchol Triglavu. Pokračujeme kamenitou pěšinou přes sedlo Mišeljski preval ve výšce 1995 m.n.m., odkud je již možno spatřit dlouhou dolinu Malo Polje s jezírkem Presihajoče, k němuž nás vede pěšina táhlým dlouhým klesáním. Dolinou Malo Polje postupujeme proti proudu klikatícího se potůčku, abychom pak vystoupali vpravo svažem k chatě Vodnikov dom do výšky 1817 m.n.m., v níž je možnost ubytování též od června do konce září. Podvečer na terase u chaty s nádhernými výhledy na Triglav je hezkým zakončením dne.

Třetí den je určen pro výstup na vrchol Triglavu, a tak vyrážíme hned ráno značenou cestou mírným traverzem pod hřebenem Vernaru směrem na Konjsko sedlo do 2020 metrů nad mořem, odkud se již otevírají náramné výhledy. U rozcestníku na sedle se dáme vlevo a stoupáme kamenitou pěšinou a místy sutí k chatě Dom Planika ve výšce 2401 m.n.m., která leží na plošině pod jižní stěnou vrcholové pyramidy Triglavu. Zde je možno se občerstvit i ubytovat, chata je otevřena od konce června do konce září. Před výstupem na vrchol je možné si tu odložit batohy a vyrazit jen s nutnou výstrojí. Od chaty tedy vyrazíme přes plato směrem k Malému Triglavu v pravé části vrcholového masivu, převezeme skalní štěrbinu s fixním lanem a dostaneme se do strmého žlebu, stoupajícího k vrcholu Malého Triglavu. V případě sněhu či námrazy je to poněkud obtížnější místo a je třeba šplhat obezřetně, případně se jistit. Zážitkem je zejména úzká šíje mezi vrcholy Malého a Velkého Triglavu, která prověří odolnost vůči závratím. Hluboké srázy po obou stranách, poměrně úzký hřeben je sice zajištěn fixními lany, ovšem při větší sněhové pokrývce na vrcholu mohou být tato lana ukryta pod sněhem. Po přejití spojovací šíje zbývá už jen vystoupat poslední úsek k vrcholu Velkého Triglavu a jsme nahoře u bizarní plechové věžičky, kterou zde nechal postavit r. 1904 horolezec a kněz Jakub Aljaž.

Cesta od Domu Planika sem nahoru trvá asi 1,5 hodiny. Jsme ve výšce 2864 m.n.m. na nejvyšší hoře Slovinska, z níž se naskýtají nádherné panoramatické výhledy kol dokola. Jako na dlani se pod námi rozprostírají celé Julské Alpy, na severu pak pohoří Karawanky, západně jsou vidět i Dolomity a Vysoké Taury. Pokud bude dobrá viditelnost, lze na jihozápadě spatřit i lesknoucí se hladinu Jaderského moře u Terstu. Sestup dolů trvá o něco déle, zvláště v některých úsecích, ale i tak zbývá ještě dost času sestoupit zpět až na Vodnikov dom a strávit zde poslední noc před sestupem z hor.

Čtvrtého dne sestupujeme tedy od chaty Vodnikov dom značenou cestou podél skalní stěny po levé straně až do podzimního lesa přes Planinu Grintovica, z níž sestupujeme níž širší lesní cestou až k ústí doliny Voje s hezkým vodopádem Mostniški slap. Odtud pomalu sestupujeme kouzelnou dolinou k chatě Planinska koča Na Vojah (690 m.nm.). Tady je dobré přejít přes můstek na levý břeh říčky Mostnica, a po něm pokračovat dolů, jelikož se tu naskýtají hezcí

pohledy na koryto této krasové říčky. Koryto říčky se místy zařezává hluboko do skal a vytváří bizarní útvary, voda má nádherně modrozelenou barvu a prohánějí se v ní hejna pstruhů. Po hodině chůze jsme dole ve Staré Fužině a můžeme se ještě rozloučit s Julskými Alpami osvěžující koupelí v chladných vodách Bohinjského jezera.

Dalším východiskem pro velice hezké túry po Julských Alpách je Trenta v údolí řeky Soči, západně od Triglavu. Příjezd autem je sem možný přes rakouský Graz na Villach a tunelem Karawankentunnel na Krajskou Goru. Z ní pak pokračujeme horskou silničkou stoupáním nesčetnými serpentínami přes sedlo Vršič opět dolů do doliny. Trenta je významným turistickým centrem s možností ubytování ve dvou kempech, k dispozici je zde Turistické informační centrum Triglavského národního parku.

Důležitým výchozím bodem pro další výlety do oblasti Triglavu, Kajkavce i Doliny Triglavských jezer je sedlo Dolič a chata Tržaška koča na Doliču. Zde je třeba si naplánovat nocleh, neboť po výstupu z údolí Trenty s převýšením 1540 metrů už mnoho času ani energie na další výstupy a návrat zpět dolů nezbývá.

Z Trenty, kde můžeme vozidlo odstavit na parkovišti u Turistického informač.centra, vyrazíme po silnici směrem k sedlu Vršič. Za vesnicí, v místech, kde silnice prudce zahýbá vlevo, odbočíme doprava na šterkovou cestu směrem k sedlu Dolič. Po ní pokračujeme podél potoka Krajcarica k odpočinkovému místu s malým odstavným parkovištěm u křižovatky značených turistických cest.. Vlevo do kopce se vydává značka vedoucí k chatě Pogačnikov dom v oblasti vrcholů Razor, Prisojniku a Stenar. My pokračujeme rovně, poměrně sporadicky značenou cestou romantickým údolím Zadnjica, kolem několika samot až na konec údolí, nad nímž se strmě zdvihají skalní stěny. Zde u rozcestníku odbočíme vlevo a začínáme stoupat skalnatým terénem stezkou nad dolinou Korita směrem k sedlu Luknja. Stoupání je celkem náročné, zvláště pokud si na zádech nesete svoje živobytí na několik dnů, avšak technicky je stezka v pohodě schůdná. Ve výšce kolem 1500 metrů je rozcestník, od něhož se dáme vpravo směrem k sedlu Dolič a opět namáhavě stoupáme nesčetnými serpentínami s výhledy na údolí Zadnjica a dolinu Zadnjiški dol. Na dalším rozcestí se dáme vlevo a po chvilkovém stoupání dorazíme k chatě Tržaška koča na Doliču, ve výšce 2151 metrů. Dvanáctikilometrový výstup z Trenty s převýšením 1540 metrů sem trvá 6-7 hodin. Chata je otevřena od 1.7.-30.9, její výhodnou polohu pro další túry však kazí skutečnost, že zde není žádná voda k mytí; balenou pitnou vodu je možno drazě kupovat ve výčepu. Dalším „záporným bodem“ chaty je její správcová, o jejíž neochotě a snaze vytáhnout z každého turistu co nejvíce peněz jsme se shodli i s několika zde ubytovanými cizinci.

K výstupu na Triglav sestoupíme nejprve od chaty zpět kousek směrem k dolině Trenta a na křižovatce značených cest se dáme vpravo. Stoupáme po staré kamenité vojenské cestě směrem k plošině Triglavski podi asi 1,5 km až k ostrému zákrutu, za nímž odbočuje vlevo neznačený horský chodník k bývalým italským vojenským kasárnám Morbegna. Pokračujeme rovně a vystoupíme na plošinu Triglavski podi, kde se na rozcestí dáme vpravo a přes suťovisko se

dostaneme do výrazné skalní štěrbiny Triglavski škrbina, kde začíná velice zajímavá zajištěná cesta k vrcholu s náramnými výhledy. Po 2,5 – 3 hodinách jsme na vrcholu ve výšce 2864 metrů a máme za sebou převýšení 713 metrů. Návrat na chatu můžeme zvolit buď stejnou cestou anebo sestoupit po již dříve uvedené trase přes Malý Triglav na Dom Planika a od něj se vydat vpravo směrem k sedlu Dolič. Sestoupíme ke skalnímu hřebenu Rjavce, který překonáme po zajištěné stezce a mírně klesajícím skalnatým terénem okolo vrcholu Šmarjetna glava dorazíme k rozcestníku v sedle Dolič, od něhož je již chata „na dostřel“. Celý okruh měří asi 10km.

Další den využijeme na přechod k chatě Zasavska koča na Prehodavcih, která bude východiskem pro túru Dolinou Triglavských jezer. Vyrazíme tedy k rozcestníku v sedle Dolič a dále se držíme značky „7 jezer“, která nás vede vpravo s 200 metrovým převýšením do sedla Čez Hribarice a dál rovně přes krasovou planinu Hribarice. Poté již začíná sestup po značené cestě směr Prehodavci, k jezeru Rjavo, od něhož nás čeká již poslední kratší výstup k chatě Zasavska koča, ve výšce 2074 metrů. Přechod sem trvá asi 2,5 hodiny, s délkou 5 km a převýšením 272 metrů. Vzhledem k tomu, že ve vápencových Julských Alpách je vody nedostatek, je chata zvenčí vybavena rezervoárem užitkové vody, takže umýt se zde lze. Ochotný chatař nám navíc poradil cestu k nedalekému prameni pitné vody, který vyvěrá nad severovýchodním břehem Jezera pod Vršacem, několik minut chůze dolů pod chatu. Ubytovat se lze jednak v chatě a jednak v útulném dřevěném „bivaku na kuřích nožkách“, který se nachází kousek pod chatou u značené cesty.

Na okruh Dolinou Triglavských jezer se vydáme od chaty značenou cestou a sestoupáme nejprve k jezírku Zeleno jezero, za nímž se tyčí vrchol Velika Zelnarica. Pozvolna pokračujeme v sestupu dolinou; vlevo se táhne skalní hřeben Velika a Mala Zelnarica a před námi se otevírá výhled na nižší partie doliny se smaragdově zbarvenou vodou Jezera v Ledvicah (Veliko jezero). Z pravé strany se svažují do jezera vápencové skály, nad nimiž se objevují první stromy, zejména širokou paletou barev zářící modřínky. Značenou pěšinou dál pozvolna klesáme do spodní části doliny; při troše štěstí můžeme spatřit sviště i kamzíky, až se dostaneme do zalesněné části a míjíme rozcestník se značenou cestou na vrchol Veliko Špičje (2398 m) po pravé straně. Poslední kilometr mírného sestupu a kolem jezírka Močivec docházíme k chatě Koča při Triglavskih jezerih, ve výšce 1685 metrů, která je otevřena od 1.7.-30.9. Po doplnění energie výtečnou polévkou si prohlédneme zajímavé Dvojno jezero, skládající se z většího a menšího jezírka a od rozcestníku vyrazíme lesem vlevo do svahu, směrem k Planině při Jezeru. Po vystoupení necelých 200 výškových metrů se dostáváme k rozcestníku v místě zvaném Štapce a odbočujeme doleva na značenou stezku ke hřebenu Tičarice. Pěšina stále stoupá až k zajištěné průrvě ve skalní stěně, po jejímž překonání se dostáváme „o patro výš“ a stále stoupáme až k rozcestníku s odbočkou k vrcholku Mala Tičarica ve výšce 2071 metrů. Pěšina pokračuje úbočím hřebene střídavým klesáním a stoupáním dalších 2,5 kilometrů, než vystoupá k nejvyššímu bodu dnešní túry- Mala Zelnarica s výškou 2310 metrů. Pak již následuje sestup do sedla Vrata a přechod skalnatého terénu k rozcestníku pod Vršáku, odkud sestoupíme opět k jezeru Rjavo a vrátíme se k chatě na Prehodavcih. Tato okružní túra měří 15 km s převýšením 710 metrů.

K návratu do doliny Trenta se vydáme značenou pěšinou od chaty a začneme hned sestupovat skalním hřebenem Zelena griva, kdy se po 400 metrovém klesání dostáváme do sedla Čez dol, kde se zprava připojuje cesta od údolí Zadnjiški dol. Pokračujeme vlevo a klesáme do údolí Trebiški dol, kolem lovecké chaty se dostáváme již do lesnatého terénu a po značené stezce obcházíme planinu Trebiščina a serpentinami scházíme k planině Lepoč. Stálým klesáním se dostaneme na štěrkovou cestu, z níž se nám po chvíli otevře výhled na dolinu Trenta, přejdeme po mostku přes potok Beladovec a sestoupíme k silnici do Trenty. Dvanáctikilometrový sestup o 1421 metrů zabere asi 3 hodiny chůze. Nyní už nezbyvá, než se s nádhernými podzimními Julskými Alpami rozloučit.

JULSKÉ ALPY, turistický průvodce Kletr Plzeň

Několik praktických informací :

Průjezd tunelem Karawankentunnel 6,5 EURA

Tržaška koča na Doliču, tel. 00386/50 614 780

Zasavska koča na Prehodavcih, tel. 00386/50 614 781

Informační centrum Triglavského národního parku.. www.tnp.si

e-mail dom-tnp.trenta@tnp.gov.si

Cena ubytování: noclehárna členové Alpenvereinu... 1650 tolarů

nečlenové 2100 tolarů

pokoj 4 lůžk. 2100 – 3000 tolarů

bivak u chaty Zasavska koča na Prehodavcih.. členové 1260 tolarů

nečlenové 1850 tolarů

Guláš s chlebem...1100 tolarů,

Polévka... 600-800 tolarů,

čaj...250 tolarů

litr horké vody (k zalití vl.čaje,polévky)...600 tolarů

1,5 litru balené pitné vody ...600 tolarů

pivo...600 tolarů

Kurs koruny/tolaru.. 14,50 Kč / 100 tolarů

Na chatách je možno platit již i EUREM ve výhodném kurzu.